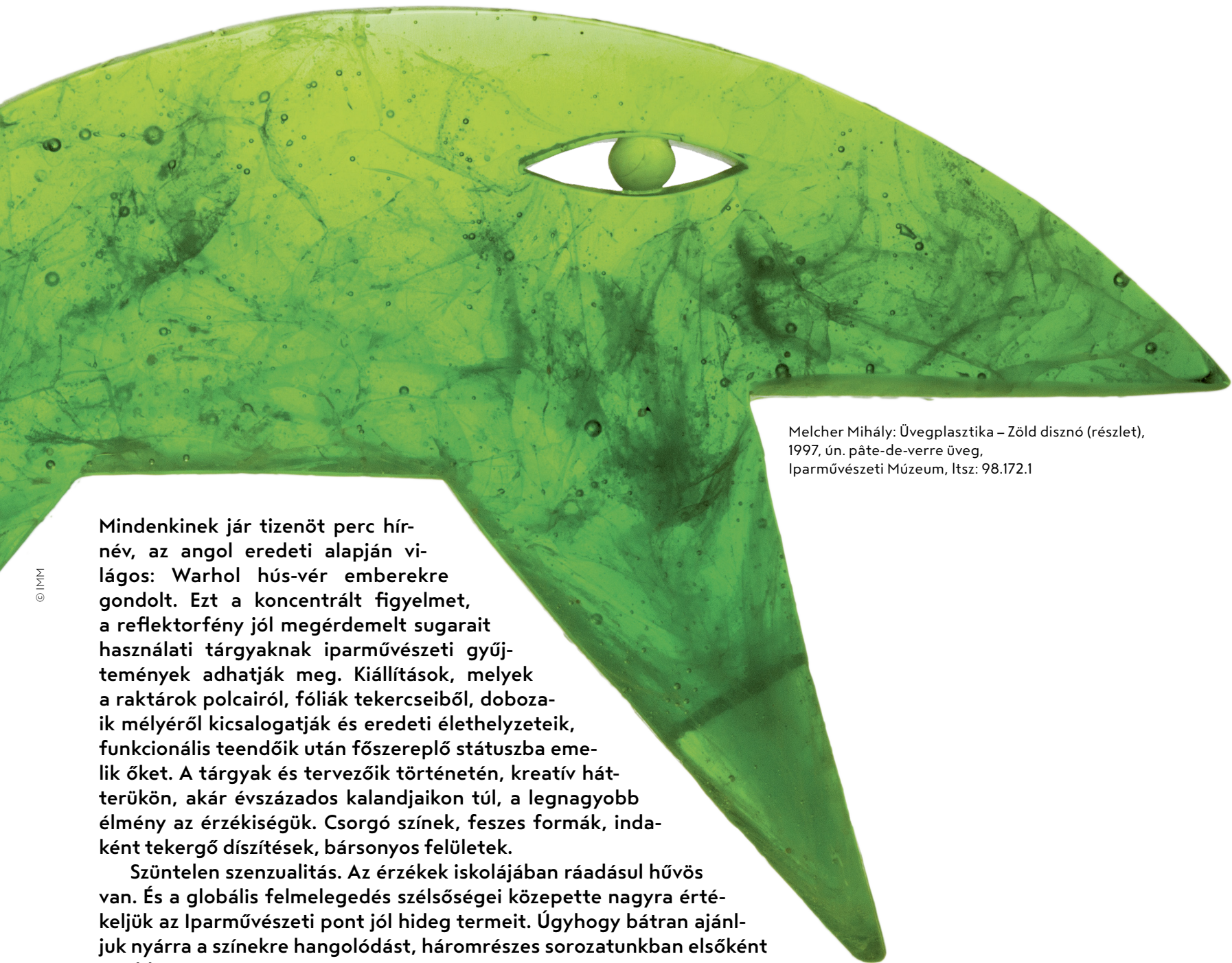

HÁROM SZÍN: ZÖLD

Melcher Mihály: Üvegplasztika – Zöld disznó (részlet),
1997, ún. pâte-de-verre üveg,
Iparművészeti Múzeum, ltsz: 98.172.1

Mindenkinek jár tizenöt perc hírnév, az angol eredeti alapján világos: Warhol hús-vér emberekre gondolt. Ezt a koncentrált figyelmet, a reflektorfény jól megérdemelt sugarait használati tárgyaknak iparművészeti gyűjtemények adhatják meg. Kiállítások, melyek a raktárok polcairól, fóliák tekerceiből, dobozaik mélyéről kicsalogatják és eredeti élethelyzeteik, funkcionális teendőik után főszereplő státuszba emelik őket. A tárgyak és tervezőik történetén, kreatív hátterükön, akár évszázados kalandjaikon túl, a legnagyobb élmény az érzékiségük. Csorgó színek, feszes formák, inkább tekergő díszítések, bársonyos felületek.

Szüntelen szenzualitás. Az érzékek iskolájában ráadásul hűvös van. És a globális felmelegedés szélsőségei közepette nagyra értékeljük az Iparművészeti pont jól hideg terméit. Úgyhogy bátran ajánljuk nyárra a színekre hangolódást, háromrészes sorozatunkban elsőként a zöldet.

Káposzta alakú levesestál, Holicsi fajanszmanufaktúra, 18. század második fele, Iparművészeti Múzeum, ltsz. 52.269.1-2

Faludi Gabriella elegáns minimalista gyűrűje a *Mindörökké Zsolnay* – Az Iparművészeti Múzeum újjászületése ékszerként pályázatra készült 2011-ben. A múzeum színes, íves vonalakban tobzódó szecessziós épületét egy puritán négyszögletes foglalatba helyezett mázas „kövel” idézi meg. A felújításra váró Lechner Ödön tervezte épületről sajnos nap mint nap ruháskosárnyi Zsolnay-mázás kerámiatörmelék potyog a földre. A pályázat több legyet ütött egy csapásra: a töredékek újrahasznosítása mellett a múzeum kortársékszer-gyűjteményét új, pompás darabokkal gyarapította, emellett azt is lehetővé tette, hogy a látogató a nyertes ékszereket a múzeumshopban megvásárolva nemcsak a múzeum egy darabját vigye haza, hanem aktívan hozzájáruljon a fennmaradásához is.

Váza – a kentaurok és a lapithák harcának ábrázolásával, uránüveg, csiszolt, fazettált, fúvott, ún. oroplastic díszítés, 1920 körül, Moser üvegyár, Karlsbad (Karlovy Vary), Iparművészeti Múzeum, ltsz: 85.397.1

A természettudományokban jártas hugenotta keramikus, Bernard Palissy (1510–1589) tizenhat éven át igyekezett megfejteni a kínai porcelán titkát. Nem járt sikerrel, ám neve fennmaradt jellegzetes naturalisztikus kerámia-edényei révén, melyek a környékbeli mocsarak flóráját és faunáját csempészték az étkezőasztalra. Az igencsak élethű gyíkokkal, halakkal, rákokkal megakott bizarr (dísz)tálak divatot teremtettek Párizsban. Palissy protestáns létére a legmagasabb körök, sőt maga Medici Katalin személyes pártfogását élvezte (ez mentette meg a Szent Bertalan éjszakáján kezdődő mézárólástól is). A 18. század második felében jöttek újra divatba a rusztikus Palissy-naturáliák, nálunk a budai és holicsi manufaktúrák állítottak elő hasonlóan étvágygerjesztő fajanszplasztikákat. Ez a különlegesen szép, liláskék és zöldessárga színárnyalatokban pompázó kerek káposztafeje valójában levesestál, amelyben minden bizonnyal inkább ínycsiklandó húsleves, mintsem káposztát tálaltak.

Faludi Gabriella: Gyűrű – az Iparművészeti Múzeum zöld mázas Zsolnay-tetőcseréjének egy darabjával, 2011, ezüst, Zsolnay tetőcserép-darab, Iparművészeti Múzeum ltsz: 2011.459.1

A zöld terem egyik látványossága az a vitrin, amelyben az uránüveg tárgyak sorakoznak. Arra, hogy a 19. századi emlék- és fürdőkúra poharak, gyógyszertári palackok, vázák kettős életet élnek, csak a huszadik században derült fény. És ezt most vehetjük szó szerint. Az üvegolvadékban urán-oxiddal színezett tárgyak decens sárgászöld színe ugyanis UV-fénybe kerülve extravagáns fluoreszkáló neonzöldre vált. A tárgyak eme különleges tulajdonságáról (éjszakai életéről) mit sem sejtettek készítőik és tulajdonosaik, pedig mennyivel izgalmasabb látvány lett volna, amint kísérteties fénybe vonják egy múlt századi patika vagy egy biedermeier vitrin polcait. A kortárs üvegművészet már tudatosan épít erre a hatásra, Gáspár György sci-fi asszociációkat keltő kisplasztikáiból nemcsak a múzeum, hanem például Elton John is vásárolt magángyűjteménye számára. A tárgyak urántartalma és radioaktív sugárzása sem ad okot az aggodalomra, elenyésző mennyiségük az emberi szervezetre semmilyen veszélyt nem jelent.

Szikra Renáta

Színekre hangolva, Iparművészeti Múzeum, 2016. szeptember 4-ig.